

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt, fél évre 6 frt, negyed évre 3 frt.

Előfizetések és hirdetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendőek be.

Helyben előfizethetni: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedésében. Egyes szám ára 5 kr. o. é.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz.

Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett 2. sz., az emelet hátsó részében.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségénél, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Vogler-nél (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart. Nyilttér sora 20 kr.

A „KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY“

1872 szeptember 1-jétől mindennap egész nagy iven jelenik meg; előfizetési díj 1872 szeptember-decemberre 4 forint oszt. ért.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizető után tisztelet-peldánnyal szolgálunk.

Lapunk új berendezése.

A n. t. olvasó közönséghez!

Czélunk buzgóan, erélyesen és nagyobb hatállyal szolgálni a hazai közügyeket, pártunk és polgártársaink érdekeit. T. olvasóink támogatását azzal viszonozzuk, hogy félív helyett ugyanazon árért egész ívet adunk. Tehát előre áldozatot hozunk a mindig lelkesebb felkarolás reményében. Ez átalakítás folytán többé egyetlen érdekes közlemény se marad ki lapunkból; valamennyi rovatainkat meg bővítjük, s így pártunk és a n. tisztelt olvasó közönség igényeinek és szükségének illően eleget tehetünk.

A „Kolozsári Közlöny“ szellemi megerősítésére, tartalomdúsá, változatossá és érdekessé tételére számos jeles tollu munkatársat nyertünk meg országszerte; műveikkel gyakran fognak találkozni a lapok tisztelt olvasói. Oly férfiakat igyekeztünk lapunk köré gyűjteni, kik a napisajtó tapasztalatokban gazdag iskolájában tanultak megérteni, követni a: mindent a maga idejében! E férfiak fogják, régi munkatársainkhoz csatlakozva, figyelemmel kísérni a közélet folyamatát, a bel- és külpolitika, az állami és társulati közélet mozzanatait.

Vezér- és másodcikkben világítjuk és vitatjuk meg a napikérdéseket bátor hangon, de eszélyesen; ha kell élesen, de mindig ildomosan szólunk azok megoldásához; érvekkel fogunk harcolni s használandjuk a csipős günyt is, de a személyeskedés avagy ép a gyanúsítás undok fegyvereihez soha sem nyulunk.

A tapasztalat tanított meg minket, kik e lap körül sorakoztunk, arra: mit, hogyan és mikor kell elmondanunk, hogy az a köz javára váljék. Ismerjük a becsületes journalistica tizparancsát: igazság-érzet és törvénytisztelet; a jogok és kötelek kölcsönössége és méltányosság; eszély, józanság és tapintat; a haza érdekének mindenek fölé helyezése, a párt érdekeinek hű szolgálata, — végre a hű népszerűség-hajhászatnak elkerülése.

Mi a „Kolozsári Közlöny“ érdekességét annak tartalomdúsá tételében fogjuk keresni, és nem abban, a mi botrányos vagy borzasztó; efféle szellemi táplálékhoz ezután sem akartuk t. olvasóinkat szoktatni. Adunk mulattatva ismeretterjesztő tárczákat, bel- és külföldi lapszemléket, figyelmesen szerkesztett belföldi és külföldi rovatot, sok tapintatosan megválogatott újdonságot. Figyelemmel kísérjük a hazai nyilvános tudományos, szak-, pénz- és hitelintézetek, egyletek működését; szóval: arra fogunk törekedni, hogy a „Kolozsári Közlöny“ olvasói feltalálják lapunkban mindazt, a mi bel- és külföldön megemlítésre méltó.

Nemcsak a bel- és külföldi journalisticát tartjuk szemmel, s eredeti táviratokat hozunk a nevezetesebb eseményekről, hanem külföldi és pesti eredeti tudósításokról, ez országrészben ügyes levelezőkről is gondoskodtunk.

Az erdélyi országos Muzeum érdekében.

Az erdélyi kir. biztosság feloszlása a közeli napokban csakugyan bekövetkezik. Ez alkalomból intézkedni kell a magas kormányának az uralkodó-ház azon tagjai képéről, a kik a volt kir. főkörmányszék ugynevezett ülés-szobájában vannak elhelyezve, s a mely képek a kir. kormányzók feloszlása óta is mind ott vannak, mert a földtehermentesítési alapigazgatóság tanácskozó üléseit ott tartotta.

De néhány nap mulva ott más gyűlés nem lesz, mint a mit tán az egyetemi tanári kar, vagy a muzeum-egyleti választmány koronként tartani fog.

Alig hiszem azonban, hogy ama képek ottléte ily gyűlésekkel compatibilis legyen.

E képek I. Lipót, I. József, VI. Károly, Mária Thérézia, II. József, II. Lipót, I. Ferencz, V. Ferdinánd és most uralkodó királyunk; ezek azon okból voltak megszerelve s a tanácssterem falaira kifüggesztve, mert itt Erdélyország választott s közjogilag legfőbb kormányzótanácsa, a nagy-fejedeleme nevében, önállólólag igazgatta az ország minden dolgát, kevés időközök kivételével gyakorolta a legfőbb igazságszolgáltatás jogát.

Helyes és szükséges volt tehát, hogy e terem az ország uralkodóinak arcképe díszesítse, a tanácsadókat és bírákat tanácsukban és ítéletekben ezeknek szemé és szelleme ellenőrizze s az uralkodó-ház iránti hűségre, valamint a nép irányában igazságos eljárásra bírja.

E képek az uralkodó-ház és az itt ülésező kormánytestület által képviselt országrész államhatalmi egybekötetésének mintegy jelképei voltak.

E viszony — mint mondók — ma holnap megszűnik. A kormányhatalom székhelye és központja Buda-Pest. Ott e képek fölöslegesen lesznek, miután a magyarországi helytartótanácsnak szintén lenni kellett ily tanácstermének.

De nem is szükséges, mert a felelős kormányzással társas tanácskozás nem fér össze.

Azt hisszük, e képeknek legilletékesebb helye jövőben az erdélyi országos muzeum képtára lehet. Ez intézet alapítása ugy is felelősséggel az összes Erdélyországnak tulajdonítandó, minden nemzetiségek fillérei járulván

ahoz, másrészen a most uralkodó felségé, a ki azt királyi helybenhagyásával megerősítette.

Egy eszményi kapcsolatban lesz tehát ezen túl is a kis ország és fejedelme az által, ha e képgyűjtemény a kettő által alkotott muzeum termet ékesíti. Lehetne ama terem, a hová ezek át fognak helyeztetni fejedelmi teremnek nevezni. Meg van már amugy is a muzeum képtárában néhány erdélyi nemzeti fejedeleme arcképe; megszerezne az egyesület idővel, vagy tán ajándék útján is megkapja a többieket, s egy szobában az erdélyi, másikkban az osztrák-házbeli fejedelmek lennének, harmadikban az erdélyi kormányzók. Így idővel a kis hon uralkodóit és kormányzóit mind itt lehetne látni, a mi hazai történelmünkre és muzeumunkra nézve egyiránt kívánatos.

A képek művészi becsére nézve megjegyzem, hogy azok egytől egyig jeles festők kitűnő művei, s mert többnyire életnagyságban vannak készítve, együtt igen inposant benyomást tesznek a nézőre, s mint történelmi tárgyú képek, díszére válnak bármely historiai képcsarnoknak.

De az erről való intézkedés siető. Vagy el kell határozni a magas minisztériumnak együttes ülésben, hogy e képek jegyzék mellett adassanak át az erdélyi országos muzeumnak s a volt kir. kormányzók leltárából töröltessenek ki; vagy a magas belügyminisztérium a kir. biztosságot feloszlató rendeletben ezekről külön intézkedjék, hogy az illető terem kulcsa szigorú felelősség terhe alatt adassék át még valamely ideig-óráig fennmaradó hivatalág fejének, vagy költőztessék el valamely biztos helyre; mert ha e terem is átalakítás alá jő, s a mi mesterembereink valahogy hozzáférhetnek az ország e nagy történelmi értékű kincséhez — akkor annak elpusztulása bizonyos.

Könyveknél, képeknél a kömives mesterember működése és a sáskapusztítás egyértelmű. Őrizze meg a magas kormány e sorstól e valóban szép képgyűjteményt.

Kolozsárvárt Szept. 13-án

A politikai pártok tarthatlanságát, — vagy csak igen nagy áldozatok, a — reformok bizonytalan időre leendő elhalasztása árán lehető örökösödést a nemzet higgadtan gondolkozó része már átlátta.

A mult orsz. gyűlésen fájdalmasan tapasztaltuk, hogy a pártok mákacssága a közügyek világos

karával oly meddő vitákat folytatott, — melyek semmi elvileges alappal nem bírván, csak párt-torzalkodás volt.

A lezajlott követválasztási mozgalmak s azok által előidézett hangulatból láthatjuk, hogy a helyzet nem hogy javult volna, — sőt még inkább elmérgesedett. — S az előjelekből következtethetünk némely párt követendő magatartására is, midőn az ellenzék egy vezérférfia az országgyűlés törvényessége ellen bejelentendő óvás után pártjának az eltávoztatását tanácslá. — Vajjon a szobeni „Landtag“ irányában követett politikát akarja e az illető ur alkalmazni nem tudom; — de azt látom, miszerint elfelejté, hogy ott is nem a meddő passivitás, — hanem a politikai viszonyok véletlen szerencsés alakulása termé meg az eredmény gyümölcseit.

Ki a pártszellem megrontása tényezőit viszi be pártjába, nagy hibát — gyakran párt-gyilkolást követ el. — A felkorbácsolt indulatot a józanság érveivel sem tartaroztatni, — sem kellő határai közt tartani nem lehet. Áttör az akadályokon s ádáz dühében semmit nem kímél, — tehetetlenségében magát emészt meg. — Különösen a politikai párt-szenvedély az, mely az ember gyöngéi közt legkérelhetlenebb és legkevesebb fékezhető, — s áldozatává ejti leggyakrabban az emberek józan ítéletét, az igazság, — jogosság, — önmérséklet — szóval majd minden nemes tulajdonait. — Dobja valaki a szikrát a dühöngő pártok közé, — rögtön kitör a láng, — s pusztít elkeseredve élethalálra.

Nem egy nemzet lelte már sirját fia ezen gyászos hibájában, — s nem egyet siettet a szenvedély korunkban is pusztulás örvényéhez.

A viszály előidézése nem kell nagy fontosságu ok. — Egy szál gyufa hamvasztott el már közönségeket: — a görög birodalmat alapjában rendítette meg az amphitheatrumban vívott szekérharcosok érdeme feletti meghasonlás.

Hazai történelmünk annyi véres lapja nem képes-e a háborgó pártokat a mérséklet korlátai közt megtartani?

Avagy igen szerencsés körülmények között, és igen sok a magyar, hogy egymásra agyarkodva gyengíti magát, s nem igyekszik a szerencsés bekezdőt felhasználni szellemi és anyagi ereje kifejlesztésére, hanem önmaga ássa meg sirját az irigy szomszédok öröme, s mit egy ezredév belviszálya, török, tatár, labancz kivívni nem tudott, most önmaga bukattja meg magát.

Mióta ohajtottuk, s hányszor hallottuk a pártok közöledése feletti reményünk valótlanságát, s ime útót a várt óra a balközép egy hazafiság és érdemekben megőszült bajnoka felülomelkedve a világi ítélet és pártja kislelkűködésén, hazafiságának áldozatot hoz, pártjának a hon java érdekében a bekülést ajánlja. Talán megtörtént a kívánt siker? avagy talán a jobboldal nem fogadta el a békejobbót? nem, mert személyes kislelkűség és hűség áldozatul ejté a haza és nemzet nagy ré-

szének ohaját. Itt igazán hiányzik az események logikai összefüggése. Ezen eljárása a baloldálnak nagy morális felelősségű úgy a nemzet, valamint a történelem ítélőszéke előtt, mely utóbbi bírálatát alig ha ki fogná állani.

Avagy talán Tiszának azon ohaja, hogy a jobboldal tegye az első kibékülési ajánlatot helyeselheto-e? Nem; a jobboldal mint törvényes alapon álló fél ezt önértékéből kifolyólag, továbbá azon okból sem teheti, mivel ez által a baloldal eddigi magatartását helyeselni látszatnék.

Mivel azonban ezen kérdés bár jelenleg el van ejtve, jövőre még elő fordulhat, ohajlandó lenne, ha a jobboldal nem folytatná eddigi merev magatartását, hanem engedékenységgel békítne a hangulatot, s azon szerencsés körülményt, hogy most alkotmányos nagy többségben van, ne használja eszélytelenül, mert így bármely üdvös intézménye sem fogna kellő méltánylatban részesülni, a többség kifolyását a kormányt is népszerűtlenné.

Pedig a nép teljes bizalma nem kis fontosságu. Befolyással van ez a kormány fennállására, s az állam azon mértékben bír nemzetközi fontossággal, melyben népe bizalma által kormányta támogatattik.

Maksai Miklós.

A deák párt sept. 12. esti 6 órakor tartott értekezletén a kör elnöke bejelenté a pártnak, hogy a delegatcióba kijelölt tagok közül néhányan kileptek, mert elfoglaltságuk miatt a bizottságban részt nem vehetnek. Ezen képviselők helyett mások kijelölése elhatározottatott.

Továbbá utasított a candidáló bizottság, hogy az ezentuli bizottságok stb. választásánál mindenkor a szükséges felül még egyszer anynyi tag candidáltassék, hogy ezekből a párt tagjai tetszésük szerint felül törülhessék. Ezen eljárás fogadtatott el általában minden a jövőre történendő választásokra nézve.

Tárgyalás alá került Györfly Gyula Udvarhelyszékre vonatkozó indítványa. A párt elhatározta, hogy ez indítványt tárgyalni kívánja, s ez ekből annak tárgyalását a jövő hét egyik ülésében napirendre fogja kitűzteni.

A miniszterelnök ígérte, hogy a párt vasárnapi értekezletén bemutatja a kormány által a képv. házban legközelebb teendő előterjesztéseket. Ugyanez értekezleten állapodik meg a párt a felirati bizottságra nézve is, mely 12 tagból, s csak deák pártiakból fog állani.

A „Kolozs-dobokamegyei néptanítók egylete“ közgyűlése.

Első nap, sept. 12.

E közgyűlés, melynek sorrendjét közöltük, igen alkalmas időben lett megtartva, miután a pót-

tanfolyamra beírt néptanítók, kik többnyire tagjai az együletnek, teljes számban jelenhettek meg még a nőtagokat sem véve ki Volt még hallgatóság is szép számmal.

Az elnöki megnyitót **Erdélyi Indali Péter** állami tanító-képezdei igazgató tanár s egyleti elnök tartotta, jól esett ily kitüntető helyen ülni látni a férfiat, kinek egész élete a nevelésügy iránti buzgalmról tanuskodik s kiben az érdem csakugyan meglette a maza méltó jutalmát. E megnyitót egész terjedelmében közöltük.

Következett erre a választmány évi jelentése melyet egyleti titkár **Szabó Endre** olvasott fel. E terjedelmes jelentésből jövő alkalommal kivonatot közlünk.

A választmányi jelentés farszót felolvasásának bevégezése után, e jelentésből folyólag tárgyalattott: a) a **tanító-egyletek országos szövetségének ügye.** E tárgyban egyli. titkár felszólítja az együletet végzetthozatalra s ajánlja, nem lépjen be a budai tanító-egylet által kezdeményezett országos szövetségbe, hanem inkább várja be míg Pesten ez ügyben összeül az értekezlet. A választmány véleményéhez elnök többszöri felszólítására hozzá nem szólván senki, elfogadása majdnem enunciatot, midőn **Várady Károly** emelt szót, hogy most végzés ne hozassék, ugys igen kevesen léptek pártolólaga a budai tanító-egylet által kezdeményezett szövetséghez alig 36 egylet. Az egylet kezdeményezésének pártolása által szakadás támadna a néptanítók között, lábra kapna particularismus szelleme; nincs semmi kifogása az ellen, ha elfogadtatik a választmány véleménye, de azon hozzátétel-lel, hogy annak utasítás adassék Tudja, hogy létezik bizonyos solidaritas az erdélyi tanító-egyletek közt, ezért ajánlja, hogy jelen tárggyal kapcsolatosan tárgyalassék az erdélyi tanító-egyletek vándorgyűléseinek ügye, mely a tárgysorozat 5-ik pontja alatt van; az országos tanító-egylet szövetségének alakulását előkészítő előtervezet, mely a jövő évben a bécsi világkiállításra utazás alkalmával fog megtartatni, a kolozs-dobokai tanító-egylet kiküldöttjei által ugy is képviselve lesz. **Szász Béla** az ellen szólal fel, hogy az 5-ik pont ne vonassék a discussióba, hanem fogadtassanak el V. K-nak az országos tanító-szövetségre vonatkozó indítványai, melyek a választmány véleményével ugy is megegyeznek. **Titkár** azon kérdést teszi, vajjon a kiküldöttek megválasztására újabb közgyűlés hívassék-e egybe, vagy pedig a választmány egymagában végezze a kijelölést. **Várady K.** óhajja, hogy a választás most megtörténjék s emellett a küldötteknek utasítás is adassék. **Szász Gerő** ugy vételek, hogy legjobb lesz e kijelölést és választást a választmányra bízni. — A közgyűlés ez utóbbi nézetet tette magáéva — **Kö-**vetkezett b) az egylet által kiadandó szakközlöny ügye. **Titkár** bevezetőleg említi, hogy a vál szlm. még a mult év végén megválasztotta a kiadandó szakközlöny számára a szerkesztőt **Várady Károly** ur személyében, de midőn nyomtatásra került volna a dolog, nem kaptak nyomdát s ezért a dolog elhalasztatott.

Titkár Erdélyben körüljárva ugy tapasztalta, hogy általános az óhajtat egy erdélyi néptanítói szakközlöny léte-itésére, részben ez országrész az impulsust Kolozsvárról mint szellemi központból várja. **Paal F.** azt kéri, megvannak-e a szükséges anyagi és szellemi erők e vállalat létesítésére? ő ezt kéli, ezért ajánlja ne fogjanak bele. **Szász Gerő** ugy is mint egy szakközlöny szerkesztője tapasztalatból beszél, az ő lapjának háta mögött 200.000 ember áll, de arra a jobb sorssal bíró lelkeszek se igen fizetnek elő; hogyan adhatnának ki tehát szegény néptanítók egy szakukba vágó közlönyre évenként 6—8 forintot; titkárral ellentétesen megjegyzi, hogy igen is van Magyarországon feles számmal szaklap, így tanodai szaklap is, csak hogy azokat nem a cultura tartja fenn, hanem a kormány. Anyagi és szellemi erők kellenek egy ily szaklap fenntartására s hol találni azt Magyarországon, hol minden szakközlöny csak teng; mert ha nincs politika benne — legyen az bár szépirodalmi szaklap — nem kell a magyar embernek; ez okból nem állhat fenn egy szakl-p, mely becsületére válik az országnak mind elterjedés, mind szellemi tartalomra nézve. Ez okból, miután előre bocsátotta, hogy nem Cicero pro domo suo, hanem egyedül ügyszereből beszél, — indítványozza, hogy az egylet fogadja el szakközlönyül az általa szerkesztett, „Erd. prot. egyh. sközlöny”, a tanítókat még egy ívet adnak e lap mellé, egédkezet nyújtanak e melléklet szerkesztésében. Tudja jól, hogy azt fogják kérdeni, miként ajánl ő protestáns szakközlönyt? ő erre azt felelé, hogy „a cultura világpolgári hatalommal bír.” Szerinte sokkal tisztességesebb, ha két testület egyesül egy helyes megálló és mindkét fél érdekét képviselő lapnak pártfogására, mint ha mindenik külön tengődtet egyet. Megújítja ajánlatát. **Paal F.** ur felszólal ez indítvány ellen, nem reméli, hogy az egylet szaklapot képes legyen nem megindítani, de fenntartani, miután oly csekély az olvasók száma; nyugodjék meg az egylet abba, hogy most is igen sok a szaklap az olvasók számához mérten. Erre **Jancsó L.** áll fel s kéri, hogy miután a kérdés érdemleges része nem a körül forog, hogy vajjon indítanak-e még szaklapot vagy se, minthogy a megindítás szükséges voltát mindenki érzi, — dacára **Paal F.** ellenvetésének, annál is in-

kább, mivel mindenki helyeselni fogja, ha megindul egy erdélyrészi egységünknek kifejezést ado lap; hanem igenis közel forog a kérdés, hogy vajjon ideiben megindíthatják-e a mintalapot, azt szeretné tehát tudni az aláírás végett egy mintalap fog-e menesztetni a közönséghez?

Szerinte ez lesz az egyedüli jó mód megtudni a közönségnek ez ügybeni nézetét; ő részéről nagy részvételestől nem tart. Ez okból ajánlja a gyűlésnek mikép felhatalmazassék a választmány a felszólítást az előfizetésre közrebocsátani. Egyleti titkár **Szabó Endre** felemlíti, hogy a választmány cöljja szakközlöny kiadásával az volt, hogy a családi nevelés fokoztassék, hogy a család és iskola között összekötő kapocs alkottassék. Ő nem kételkedik azon, mikép előfizetők lesznek, főleg, ha a jelzett irányt megtartják. Sokkal inkább aggodik az anyagi kiállítás mellett a szellemi, s nem tudja vajjon ha meg lesz a lap, lesz-e a ki bele dolgozzon. Ez okból ajánlja, hogy addig a választmány a mutatóványát ne bocsássa ki, míg kellő számú s készültégu munkatársakról nem gondoskodott. Első kérdés az, vajjon szellemi fenntartásra van-e remény; itt van p. a pesti „Népnevelők lapja”, erről maga a szerkesztő mondja, hogy munkatársak hiányában ő maga dolgozza az egész lapot; ő nem akar ilyen schlandriant az ujon megindítandó szaklapban lábrakapni engedni. Ajánlja, hogy addig, míg az egylet egy saját szaklapot megindíthat, válasszon magának a már meglevők közül egy ideiglenes közlönyt. Egyuttal panasolja, hogy a „Néptanítók lapja”, „ezen az ország pénzén és költségén fenntartott lap, nem közöl az egylet életéből semmit; hanem csak onnan közöl valamit, a honnan szerkesztőjét tiszteletbeli taggá megválasztották; ez okból indítványozza: menesztessék egy folyamodvány a közölt. ügyi miniszterhez, melyben az megkéressék, hogy utasítsa a nevezett lap szerkesztőjét, mikép a közérdekű dolgokat hozza. A közgyűlés helyesléssel fogadja ez indítványt. Egy tag ajánlja, hogy felhívók menesztessék az egyházi előjáróságokhoz előfizetésre. **Ferencz J.** állítja, hogy annyira, a mennyire ért a dologhoz, egy sajnos nyilatkozatot hallott, azt t. i. hogy az olvasás vagy tudvágy nincs annyira felbredve, hogy arra számítani lehetne. Csatlakozik **Paal** indítványához, nem ajánlja a mutatóványát, **Jancsó** ez ellen felszólal, s miután még **Szabó Endre** és **Várady Károly** szólottak volna, a közgyűlés **Jancsó** ur indítványát elfogadja. Ez után a pályadij kitűzése került szóba, miután **Szava D.** az eddig kitűzött 1. aranyhoz még egy aranyt ajánlott volna, a jutalmi pályakérdés kitűzése a választmányra bízott. A gyalui kör fölőslatása vagy föl nem osztatására nézve a határozás a választmányra bízatik. A pénztári számadások megvizsgálására **Jancsó L.** Czirják és **Jónás** urak küldetnek ki. — A választmány előterjesztése egyleti évkönyv kiadása iránt elfogadtatik, a költségek fedezésére **Gazsi J.** ur 5 fítot ajánl fel. — Az Erdélyben már létező és létesítendő tanító-egyleteknek évenként egyszer Erdély más-más városában vándorgyűlésezését illetőleg, mit a választmány pártolólaga a közgyűlés elé, több pro et contra beszéd után abban állapodtak meg, hogy az ne gyűljön képviseleti rendszer alapján egybe, hanem abban vehessen részt aki akar; a választmány fölkeretik az e részben szükséges intézkedések megtételére. **Szabó E.** indítványa egy tankönyv-bíráló bizottság szervezése iránt, elfogadtatik, miután kijelentett volna, hogy ez által nem akar az egylet — mihez fogja sincs — praeventiv censurát gyakorolni. — Ezután kiküldetett a szavazatszedő bizottság s mire a gyűlést otthagyták a szavazás még folyt, az egylet új nnan választandó tisztviselőire; az értekezések fölolvassása a 2-ik napra maradt.

Városi közgyűlés.

Kolozsvár, szept. 14. 1872.

A tegnapi közgyűlésen végre mégis összegyűlt annyi képviselő, hogy a gyűlést meg lehetett tartani. A jegyzőkönyv hitelesítése után szőnyegre kerültek az itteni fi- és nő-tanítóképezdek telkeit illető szerződések, melyek miután a közoktatásügyi minisztérium azokra tetemes és költséges beruházásokat és építkezéseket kíván tenni, akként módosítottak, hogy ha a városi közönség által vásárolt s a fennebbi czélra átengedett telkek valaha más czélra fordíttatnának, a kormány köteles ne legyen ugyan a nevezett telkeket a tett építmény-nyel együtt — ami valóban szerfelett visszás gondolat volt, visszabocsátani, hanem a telkek árát kb. 25 ezer fítot megéríteni.

Jogtanár **Haller Károlynak** a városi köz-helyek beépítése, általában rendszeres hasznosítása iránt tett indítványa a bizottságnak adatott ki.

A **Tamási Antal** halála által megürült városi ügyvédi állomásra ideiglenesen a várandó végleges szervezésig közfelkiállással ügyvéd **Tamási Sándor** választott.

A **Dalkör** ajánlata, mely szerint a magyar dalárszövetség 1874-re Kolozsvárra hívassék meg, elfogadtatott, annál is inkább, mivel a meghívás a dalkör részéről a tanács időközben gyűlés hiányában adott felhatalmazása következtében már megtörtént.

Az itteni nemzeti színháznak a szokott évi faszegély fejében — mint a mult két évben is történt — 450 fítk és pénz engedélyeztetett a színháznak a jövő téli szinidény alatti fűtésére.

Jakab Elek azon interpellációjára, történt-e valami, és mi azon indítványt illetőleg, hogy a városi erdők, a szokott táblákra rendszeresen felosztassanak s a favágatás jövőre több elővigyázattal, okoszerűbb módon történhessék? és elnökli főispán azon felvilágosítása folytán, hogy e tárgyban történtek ugyan némi lépések, de azok az erdősz időkönben kilépése folytán félbemaradtak; az erdősz állomás elnyeréseért beérkezett folyamodások véleményezés végett bizottsághoz utasítottak, azon elhatározással, hogy a fennebb érintett intézkedés az erdősz állomás betöltése után fogantatba fog vétetni.

Az emésztet kihordásával eddigelő foglalkozó vállalkozók azzal a kijelentéssel, hogy az eddig fizetett díjak igen csekélyek — lemondván, más vállalkozók ajánlata olvastatott fel, a kik a nevezett munkát előhaladottabb, cseleszerűbb módon ajánlkoznak eszközölni, de miután ezen ajánlat szerint az eddigi 50 kr. helyett 2 fítot kellene minden hordó után fizetni, ezen ügy egy bizottságnak adatott ki, hogy e részben több és alaposabb adatokat szerezzen be, és tegyen ajánlatot.

Végre rá került a sor a városi szervezési munkálat átvizsgálására, illetőleg a 40-es bizottságnak az e tárgyban leérkezett miniszteri leiratra nézve tett előterjesztésének tárgyalására. A miniszteri módosítások ott a hol kevésbé fontos és nem elvi kérdések forognak fenn, még csak tekintetben vétettek némileg, de a lényegesebb miniszteri kitgazitások, bárha a törvényen alapulnak, nem nyerték meg a 40-es bizottságot tuskön bokron át követők tetszését, így például a polgármester mindenhatóságára vonatkozó paragrafusok folyvást fentartatnak.

A tárgyalást ma folytatják.

Országgyűlés.

A képviselőház szept. 12-iki ülése.

Elnök: **Bittó István.**

Jegyzők: **Szeniczey Ödön, Széll Kálmán, Kiss Miklós.**

A kormány részéről jelen vannak gr. **Lónyay, Pauler, Tisza, Tréfort.**

Elnök: 10 óra után megnyitva az ülést, hitelesítették a mult ülése jegyzőkönyvét.

Hoffmann Pál, a soproni tanítók részéről kérvényt nyújt be.

Gull József indítványt ad be, hogy azon szász képviselők ügye, kik kifogás alá estek, mert megbízó leveleik németül voltak írva, a ház által intéztessék el.

Ghyczy Kálmán. A házszabályok szerint azon választási jegyzőkönyvek, melyek tartalmuknál fogva kifogás alá esnek, ugy tekintendők, mint a melyek ellen kérvény nyújtott be.

Trauschenfels. Gull indítványát pártolja.

Huszár Imre. Csatlakozik **Ghyczy Kálmán** nézetéhez.

Juszth József kéri a házat, hogy napirendre ténjen át.

Gull. Kéri, hogy a ház intézkedjék ez ügyben, mert csak is így hozható ez tisztába.

Csernátóy. Oly elveket lát érvényesíteni a szász képviselők által, melyeket ő sohasem helyeselhet. Napirendreterést indítványoz.

Elnök: Az indítvány ki fog nyomtatni és a képviselők közt kiosztatni.

Gull. Így visszavonom indítványomat, mert annak nincs értelme.

Nikolics Sándor. Interpellálja a miniszterelnököt a karlovi congressus felosztása iránt.

Győrffy Gyula, Ugron Gábor és Orbán Balázs ügyében, kik választási jegyzőkönyveiket még meg nem kapták s a képviselőházban meg nem jelenhettek, indítványozza, hogy a ház elnöke utasítsassék az udvarhelyszéki közp. bizottmányt a jegyzőkönyv kiadására felszólítani.

Elnök: Ki fog nyomtatni s a tagok közt kiosztatni. Szombaton pedig tárgyalatni.

Várady Gábor. A képviselőház irományait a tanintezetek számára leendő megküldését kéri. Szükségesnek látna azon irományok nagyobb számban ki nyomtatását, hogy lehetőségessé válják azokat előfizetés útján is megszerezhetni.

Elnök: Tudatja a házzal, hogy e tárgyban most folynak az intézkedések, melyeknek eredményét a házzal annak idejében tudatni fogja. (Helyeslés.)

Közzétételnek ezek után a legutóbbi szavazás eredményei a kilencz bíráló pénzügyi, vasuti, naplóbíráló, mentelmi, kérvényi, számvizsgáló és gazdasági bizottságok tagjaivá választottokról.

Következett a kifogásolt és kérvényekkel megátadott megbízó levelek kisorsolása. Ezek összes száma 63.

A ház ezek után elhatározza, hogy a közösgyek tárgyalására kiküldendő magyar országos bizottság tagjaira, ugy a függő államadósságot ellenőrző bizottság tagjaira s végül a könyvtári bizottság tagjaira a szavazatokat a holnap délelőtt 11 órakor tartandó ülésben fogja beadni.

Trefort Ágoston, vallás- és közoktatástügyi miniszter a tanügyi bizottság tagjait is holnap kívánja megválasztatni.

A ház ezt a hétfői ülés napirendjére tűzi. Egyéb tárgy nem lévén, az ülés déli 12 órakor eloszlik.

Berlin, sept. 12.

A német császár, az orosz czár, **Miklós** és **Wladimir** nagyherczekek ma reggel 7 órakor együtt elutaztak; a német koronaherczeg és **Károly** herczeg **Marienburg** kisérők **Vilmos** császárt. Az utczákon nagy néptömeg üdvözölték a két császárt. A nagy-herczeg-trónörökös már tegnap este elutazott **Kopenhágába.**

Az osztrák császár **Vilmos** császár által kísérvé hagyta el a királyi lakot; az utczákat ember-tömegek lepték el, melyek igen melegen üdvözölték a császárt. A pályaudvar fényesen ki volt világítva; az osztrák császár, miután búcsút vett a jelen volt herczegektől, ismételve megölelte és megcsókolta a német császárt és a koronaherczeget.

Az osztrák-magyar nagykövet, **Károlyi gr.** elfogadása alkalmával az orosz czár az **Ausztria** és **Oroszország** közötti barátságos viszonylatok gyarapodását hangsúlyozván, a fölött teljes meglegedését fejezte ki. **Bismarck** herczeg ebédjén csak a francia diplomácia nem volt képviselve.

A császárok Babelsbergben.

Berlin, sept. 10.

Ő felségeik mulattak a valóban felséges palotában, mely egy kis hegy oldalán fokszik, körülvéve egy gyönyörű s a legnagyobb izléssel berendezett, a legkülönműbb virágoktól diszló belső kerttel s egy külső nagy parkkal, melynek alján a gyönyörű **Havel** vize terül el. A palota minden terme egész a talapatig nyuló óriási ablakkal van ellátva, ugy, hogy nemcsak minden teremről, sőt ugy szólván, minden ablakból a legszebb kilátás nyílik, folytonos változatban az egész környékre, hanem bármely teremben a pompás selyem és bársony butorokon körülvéve a művészet számtalan remekével, valósággal a kertben a szabadban képviseli magát az ember. Tehát azon az ezer és egy éjszakára emlékeztető tündéries kis palotában d. u. ő felségeik egy hangversenyben gyönyörködtek, melynek végeztével a koronaherczeg ugynevezett **Neues Palaisjába** **Sanssouci** mellett rándultak, hol egy oly újabb élvezetteljes szemlélet várakozott rájuk, mely azt hisszük, nem csak reánk földi halandókra, hanem az Isten kegyelméből lett ő felségeikre is maradandó emléket fog hagyni s melyről a berliniek méltán mondhatták volna, hogy ilyet még nem láttak, ha ugyanis részesülhettek volna azon szerencsében, hogy azt szemlélhették volna, csakhogy a bejáratot tűzesfejű sárkányok és tigrissek őrizték gardisták képeben.

Mi azon kevés számú halandóhoz tartoztunk, a kiknek sikerült nem csekély fáradsággal ugyan, vislitértáryánk előmutatása és mint a magyar sajtó egyik képviselőjének, továbbá 1 Fülöp arany öszvérenék segélye mellett 3 orosz gardán keresztülhalatunk, de minő látványt nyújtott elénk a palota előtti kivilágított tér, azt talán el fogják önök képzelni, ha gyenge tollam leírása után némi fogalmat lesznek képesek magoknak szerezni annak nagyszerűségéről.

Mielőtt azonban a leíráshoz fognánk, előre bocsátjuk, miként a porosz koronahcnek ezen ugynevezett olasz kivilágítási mód **Olaszországban** tetszett meg annyira, miként sietett azt jelenleg magas vendégeinek még talán szebb fényben előtűntetni.

Képzeltjenek maguknak egy körülbelül valamivel nagyobb szabad tért mint **Erzsébetterünk** Pesten, mely a gyönyörű új palota előtt terül el; telve pompás virág és zöld szőnyeg-pázsittal, a messze távolban körülvéve lombos fáktól fénytengerben uszni.

Több mint százezer apró mécses lámpák voltak különböző izletes alakokban és színnel a földön elhelyezve, mintegy 40,000 itt-ott roppant nagyságu lampion számtalan füzében mint megannyi élő-virág diszlott ki; a faoportozatok közül — a téren ismét különböző palma és más fák lúgasok és más alakzatok tűzgolyók, lampionok és más világítási eszközökből összeállítva, — a lombos fák egész tetőig telve, színes mécsesekkel és lampionokkal miként a majdnem nappali fényben, minthogy narancs vagy más, mely óhajlati gyümölcsöt termeszto növényzet tűntek fel. — E már magában is a tündér mesékben előforduló csoda kertekre emlékeztető kivilágítás, disztitést emel meg azután a körben levő márvány oszlopoknak vörös és zöld bengáli tűzzel, és a palotáról intézett villany fényvel, történő megvilágítása a magasra emelkedő viz avagy ezeket helyettesítő tűz szökőkutak. Ha bár mindezeket csak ily hiányosan előadva, ezekhez még elképzelik magoknak, hogy a ritka szépségű hires kagyló teremben, egybegyűlt legfelsőbb vendégkoszorut, az eleinte osztrák, utóbb orosz néphymnus, majd ismét vidám táncz darabokat kiténően játszó katonai zenét, talán hihetővé lesz önök előtt, hogy egy cseppet sem túloznak, midőn azt állítjuk,

miként inkább véltük magunkat az ezer és egy éjszaka legszebb tündér kertjében, mint egy postdami parkban.

Legujabb táviratok.

Bécs, sept. 12. A „Wiener Abt.” Ö Felsége Berlinből való visszatérését jelezve, — a hol is ő felsége a cs. udvarnál és a népnél szívélyes és lelkesült fogadtatásra talált, — ezeket mondja: Ha van valami, a mi az ő felségének hű népei közé való visszatérése feletti örömréstét fokozni képes, úgy ez a közvélemény azon tudata, hogy a császárok találkozására kiválóan békés jellemű volt, és hogy ő Felsége a német birodalomból népei számára a békének szilárdabb kezességét hozza magával, — mint szerencsés zálogát Austria hatalmának, becsületének és — az országos kifejtésének.

Znaïm, sept. 12. Király Ö Felsége ma a. a. 11 1/4 órákor érkezett az ünnepélyesen díszített pályaudvarba, és a nagyszámú közönség által lelkesülten fogadtattott.

Berlin, sept. 12. Hg. Gortsakoff ma utazott el. Az itten jelen volt fejedelmek legnagyobb része is elutazott a nap folytában. Augusztó császárné a badeni nagyherceggel és nagyhercegnővel Wartburgba utazott, honnan Baden-Badenbe megy.

Konstantinápoly, sept. 12. Djemil basa a szultán megbízásából Benderbe megy, hogy az ott átutazó orosz császárt üdvözlje. Az ex-nagyvezér, Mahmud basa, minthogy vonakodott a minisztertanács előtt megjelenni, erőszakkal kísértetett elő, a mi itt nagy feltűnést okozott.

Washington, sept. 11. Grant elnök a Genf-ből érkezett fontos sürgönyök hírére ide visszatért. Holnap ministeri tanács lesz.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, sept. 14.

— **A delegációk** hétfőn fognak megnyitni. Az ünnepélyes megnyitás ő felsége által a legközelebbi napokban fog megtörténni, s a rövid beszéd, melylyel ő felsége a delegáció elnökeinek üdvözlét viszonzozza, meg fogja említeni a berlini fejedelmi találkozást is.

— **Rudolf koronaherceg** a császárok találkozásának alkalmából egy orosz császári ezred tulajdonosa lett, miről távirat által vett tudomást épen akkor, midőn Ischlből kirándulást tett Gizella főhercegnővel a „Zwiesel-alpe”-ra. A koronaherceg azonnal táviratilag fejezte ki köszönetét.

— **Becses gyűjtemény.** Tegnap azon ritka szerencsében részesültünk, hogy a tudományáról és fáradszorgalmáról — mindenünk által ismert és általánosan tisztelt Schuster Károly ur, meglepő rendezettséggel kiállított kövület-ésig, — s más egyéb gyűjteményét — valódi műveléssel szemléltetjük. — E gyűjteményt annál inkább becsülhetjük, mert jórészt az utóbbi időben szerezte meg magának — tudományos kirándulásai — a gyűjtő ur, ki a mily jó tanár és tanítványai kedvence: ép oly jeles természet tudós. — Muzéumunk már tavaly is vásárolt tőle egy kis gyűjteményt. Többen.

— **Tűzértség.** Kolozsvárt hírszerint állandóan 5 üteg ágyú fog elhelyeztetni. E célból a városi hatóság már kiküldött egy bizottmányt, hogy a lovak és ágyúk számára alkalmas helyet szemeljen ki.

— **Hadgyakorlat.** Tegnap reggel a cs. kir. serezed és a m. kir. honvédek a Szentgyörgy-hegyén nagyszámú szemlélő jelenlétében, egyesülve igen sikerülten végeztek gyakorlataikat. A gyakorlások mellett említést érdemelnek honvéd huszáraink is, kik fűrgé lovaikon egész Györgyalváig portyáztak. Az ágyúk folytonosan bömböltek, honvédek pedig a mitrailleursekkal fűrgén felegettek.

— **Circus kedvence** Anna kisasszony veszélyben forgott a tegnapi előadás alkalmával. Merészsége (melyet mutatóványaiban annyira szeret kitűntetni) egy fordulat után lova alá gurította; nagy szerencsétlenség éri, ha a zártcsékből ki nem hajól egy ur, s a ló fejének irányát lábát hirtelen meg nem ragadja. A kisasszony felsegíttelve azonnal folytatta „productióját.” — Mondják szemét a kisasszony kissé megütötte. E szerencsétlenség elhárulásán örövendők s egyuttal elismeréssel említjük meg Bartha orvos ur készségét, hogy helyéről rögtön a lova alá esett hölgy segítségére sietett.

— **Liszt Weimarban.** Liszt a nagyfőherceg parkjában lakik egy kis gyönyörű fekvésű házában, melynek termei számára külön berendezést kapnak. A főherceg és a főhercegnő hetenkint meglátogatják az abbét egyszerű kétszer. Dolgozó szobájában két zongora van: egy Erard és egy Beichsteinféle. E teremben szerdán délutánonként a legkitűnőbb társaság szokott összegyűlni. Liszt igen korán kel és ájtatosságát elvégezi. Délelőtt dolgozik és senki sem fogad. Most fejezte be a főherceg egybekelése alkalmára „a wartburgi nászüdvözlét.” Beszéli azonban Weimarban, hogy a házasságból misem lesz s így a szerzemény is aligha fog előadatni.

— **Schusster Károly ur természetrajzi gyűjteményét** volt alkalmunk megsemlélni, melyet az említett tanító ur az evang. tanoda helyiségében a kolozs-dobokai tanító-egylet idei közgyűlése alkalmából kiállított. Csak dícsőrével szólhatunk e kiállításról, melyben egy csinos kagyló, rovar, tojás, növény-makák s nevezetesen egy ritka példányokat tartalmazó palaeontologiai gyűjteményt volt szerencsénk szemlélni. A kiállító ez irányban 6 évi fáradozásának eredménydus voltáról tanusodik e természetrajzi tárlat; tanusodik még e mellett az is, hogy a Pesten székelő bécsi világkiállítási bizottságtól a tükár városunkban mulatván, fel-szólítja Sch. urat, hogy hüvelyes veteményekből álló ritka gyűjteményét, melyben másfél lábnyi hossz-ságú paszulyhüvelyeket láttunk, a kiállítás számára engedje át. Vajha Sch. ur példáját, ki oly gyűjteményt állított saját erejéből össze, melyre egy köz-éptanoda is büszke lehetne, többen követnék kivált néptanítóink közül.

— **Azige testté mikor lesz?** Évekkel ez előtt már, híre járt, hogy „Karolina” kórházunk — egy más, ép e célra készülendő — házba fog költözni, mert nagyszámú betegeit mostani helyén nem képes kényelemmel befogadni. Ugy látszik Fama igen sokszor fecseg haszontalanul — a szándék szándéknak maradt, s most is azon szük épületben sanylódnek betegeink, hol még becsületes sétány sincs a lábadozók számára a friss lég-évézése végett. Az egyetem felállításával reméljük, hogy egy új kórház építése is szóba hozatik, mely aztán sétánnyal is ellégyen látva, a lábadozó betegek számára. Így van ez mindenütt a nagyobb városokban s így kell legyen nálunk is.

— **A bécsi világkiállítás ügyében** a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara tegnap összehívta a helybeli iparos testületek előjáróit s ott az iparosok elnöke Krémer Ferencz ur bemutatván az értekezletnek a központi bizottmány küldöttét Schifner Barta Gyula urat, ez utóbbi felszólítja a képviselőket, hogy a mennyiben lehetséges, rendezzenek gyűjteményes kiállításokat, biztosítván őket a kormány részéről minden lehető segítségről, mint helypénz, szállítási költség és szekrények elő-állítása. Az értekezlet eredménye lőn, hogy a meg-jelent képviselők mindannyian megígérték, hogy testületük részéről ily gyűjteményes kiállítás létesítést eszközölni fogják; s mindjárt a helyszínen a következő bejelentések történtek: az asztalos és esztergályos, aczipész, fazakos, a lakatos és bádigos, a csizmadia, a tímár, a kalapos, a szabó özehek, a takács, kalapos, szígyártó, kötélverő, kádár, könyv-kötő, szűcs és szappanyos testületek, valamint a kerekcs, kovács és nyerges özehek valamennyien vállalkoztak részint egész, részint gyűjteményes ki-állításokra. Ezen kívül egy nyolcz tagu bizottság lőn kinevezve Krémer Ferencz (elnök), Beddy István, Mamitza János, Spaller Károly, Szamosáky Imre, Tauffer János, Tömösváry Miklós és kamaratükár Gámán Zsigmond személyében, a mely bizott-ságnak feladatul tűzött ki részint az iparkörületek, részint a testületeken kívül álló iparosoknál oda hatni, hogy minél több kiállító jelentkezze. Kamara elnök Finály H. ur indítványára az értekezlet elfogadta azon eszmét, hogy a bécsi kiállítás tanulmányozása végett minél több fiatal iparost kell oda segíteni, hogy felutazhassék s erre pénzalapot kell szerezni. A központi bizottság tükára innen Tordára, M. Vársárhelyre s talán Gy.-Fejervárra utazik, hogy ott is buzditólag hasson a kiállítás ügyében, s általá-ban tudassa az iparosokkal és termelőkkel, hogy a bejelentés — még n e m k é s ő.

— **Hibaigazítás.** 211. számú lapunk vé-zérecikkében a második hasáb 10—12 sorában alulról, a helyett: „Minden évben egy faluval ke-ve sebb lesz” — ez olvasandó: „egy faluval t ő b b lesz.”

— **Kövezetünk.** Alsó szén-utczának tete-jében felturkálták a kövezetet, ez ellen nem volna szavunk, mert a javítást nem csak nem ellenezzük, de magunk is ajánljuk gyakorta; hanem hát gyorsan történjék, a javítás nem mint — az említett helyen — hol felszedték a követet hübele Balázs mód-jára, anélkül, hogy hozzá kezdenének a munkához.

— **Értesítés.** A kolozsvári önkényes tűz-oltó-egylet folyó hó 15-én azaz vasárnap délelőtt 10 órákor a városház nagytermében közgyűlést tart. Tárgyak: 1. Az egylet javára eszközönlendő gyűjtés módosztatának elhatározása. 2. A további gyakorlatok idejének és módjának meghatározása. 3. Az id. parancsnok lemondása. 4. Tagsági indít-ványok. Ezen közgyűlésre az összes tagokat tisz-tellel meghívja. — Kolozsvárt, 1872. szeptem-ber hó 13-án. Minorich Károly elnök.

— **A vasárnapi tűzijáték prog-rammja.** Első kép. Egy brilliant tűzkerék, mely többször fogja színét változtatni, mely később brilli-ant tűznappá fog változni, lövések, s egy rajgó taraczk elcsúszásával fog végződni. Második kép. Arany virágpoharak hölgyek tiszteletére, melyekből számos virágok, nefejetsék, ibolyák, gyöngyvirágok fogják a szemet gyönyörködtetni, melyek lassan-ként tűzbokréttá alakulnak, a tűzművészet összes színei felhasználásával. Harmadik kép. Itt még nem látott nagy testgyakorlati mutatóvány a tő tükrén, egy szál karón brilliant tűzsugarakkal ékítve, elő-advá kitűnő gimnasticus Orlie Jeon ur által. Ne-gyediek kép. A virágcsokor, tűzgepekből összeál-lítva, melyek többszöri színváltozatokkal kellemesen

fogják a nézőt meglepni, különösen a középső gépre felhívom a n. é. közönség figyelmét. Ötödik kép. Többféle meglepő mutatóványok a vizen, szá-razon a legujabb modor szerint. Záraddékul: Itt elő-ször nagy tűzijátéki ábránd, ezen több négyyszög öl terjedelmű képlet, mely számos színes gyertyákból, tűz- és erőműtani gépezetekből van összeállítva, melylyel mind a színek összeillesztése, úgy az egész kép folytonos változatosságával reméllem a n. é. közönség tetszését megnyerhetni. Helyek árai: számozott első hely 50 kr., számozott hely 40 kr., állóhely 20 kr., gyermekek 10 kr. Jegyeket előre válthatni Tauffer János és Orbán József urak czuk-rászatában. Pénztárnyitás délután 3 órákor. Sz a - b ó L a j o s.

— **Vasúti távirada-állomások nyil-tak:** Kis Kesz, Vár Palota, Hajmáskér, Veszprém pályaudvar, Herend, Szt. Gál, Város Lőd, Ajka, Deveser, Tüskovár, Boba János háza, Kis Unyom, Körmend, Csákány, Szt. Gotthard, Gyanafalva vas-úti távirada állomásokon a magy. nyugati vasutvona-lon magánsürgönyök felvételére.

— **Egy kegyeletes intézkedés ros-z hatása.** A san-franciscói városi hatóság azon humanus és kegyeletes intézkedést tette, hogy a tenger hullámaival az odaváló öbölbe sodort emberi hullákat eltemetteti, s azon embereket, kik a hullá-kat kifogják, 10 dollárral jutalmazza. Ez gyakor-latba is vétetett; de ez utóbbi időben annyira szá-parodott a kifogott hullák száma, hogy a hatóság gyanakodott — és nem alaptalanul — hogy élő emberek, pl. részek vagy idegenek szándékosan dobatnak a tengerbe a 10 dollár hullá kifogás díjért; minék következtében a jutalmat most eltörölték. — Nem igen vonzó adat azok számára, kik az arany országba vágnak.

— **Az északamerikai egyesült ál-lamok népessége foglalkozás szerint.** Az amerikai kormány által nemrég közzétett „tab-les of occupation” című statisztikai kimutatásokból vesszük a következő adatokat. Ezekből kivettük, hogy 1870. június 1-ig az egyesült államokban 12,505,923 ember, — tehát majdnem egyhar-mada az összes népességnek — szerző kenyerét kézi munka által. A foglalkozás nemét illetőleg: szántás-vetéssel (gazdasággal) foglalkozik 5 mil-lió 958,101 egyén, iparos és bányász van 2 mil-lió 707,421, a kereskedelmi és közlekedési vállá-latok 1.191,238 egyént táplálnak, a különböző kézműipar és házi szolgálat 2 millió 648,793 egyénnek adja meg mindennapi kenyerét. A hajó-zással foglalkozik 56,663 egyén, a vasúti forgalmi és építési vállalatok: 163,303 embert tartanak, kitűnik végre e kimutatásból, hogy az északame-rikai egyesült államokban tanító van 136,570, oi-vos van: 62,382, lelkész: 43,871, jogi pályán levő (bíró, ügyvéd stb.) 40,736, és hírlapíró: 5286.

— **Britt tolvajok.** Egy angol ügyvéd, kinek nem kis praxisa van a tolvajok védelmében, Baden-Badenben nem kevesebb, mint tizennégy angol zsebtolvajt fedezett fel, a mint kedélyesen pipáztattak a vendégfogadó előtt. Ez magyarázza meg most, hogy miért veszték el mindennap tö-mött pénztárczákat a vendégek zsebeiből. A megká-rosultak közt van Eszterházy herczeg és hesseni Frigyes örgróf is.

— **Egy adamát Gibbonról** beszél el Moore, emlékiratainak utolsó kötetében. A hirneves történész és egy kitűnő francia orvos egyformán voltak tisztelői lady Foster Erzsébetnek, kinek kegyét egyformán óhajtották volna megnyerni. Egy napon, Gibbon nagyon le tudta kötni a mylady figyelmét, érdekes társalgásával, mi az orvos fel-tékenységét nem kevés bántotta, s türelmellenlül felszólalt: „ha mylady Foster az ön végnélküli fe-csegésétől beteg lesz: én megfogom őt gyógyítani.” Gibbon felemelkedett székről, egy megvető te-kintetett vetve az orvosra, „ha lady Foster Er-zsébet az ön receptjeitől meghal: legyen meg-győződve, hogy halhatatlanná fogom tenni.”

— **A vörös könyv tartalmáról** a a „Köln. Ztg.” következő közleményét hoz: Mig Berlinben, Pétervárott és Konstantinápolyban a vö-rös és kék könyvek el nem fogadtatnak, Ausztria-Magyarországban is csak a legnagyobb elnégyá-zattal lehet a diplomatiai okmányokat a népképvi-selet elé hozni. Ily körülmények közt Andrássy gr. külügyminister igen alkalmasnak látta azon eljárás módot, melyet az egyesült államok elnöke a sena-tussal s képviselőházzal szemben követ. Ő a was-hingtoni szokást vette mintául, azt kimerítően ta-nulmányozta s azt találta, hogy az ottani közzété-telek — ha a senatus határozata bizonyos kérdé-sekben a diplomatiai okmányok külön előter-jesztését nem kívánja, inkább tudományos, keres-kedelmi, művelődéstörténeti, statisztikai stb. érdekű adatokra szorítkoznak, s ez oly eljárás, melyet ő Európába átvinni óhajt. E szempontból vétetett te-hát elő a vörös könyv okmányainak összeállítása, úgy, hogy az — minden kényes politikai kérdések kizárásával — a népképviselőket minden komoly természetű kérdéssről értesítse, mely a nemzetközi érintkezésben megoldott, minden kereskedelmi, cul-turtörténeti és tudományos ügyről, mely a külügyi hivatal utján a kormány értesére jutna. A jelen esetben ide fognak tartozni a francia kereskedelmi szerződés ügye s az ez ügyben tanusított szilárd-

ságért több kormánytól vett köszönő-iratok, a chinai expeditio tudományos eredménye, az osz-trák-magyar kereskedelem fejlődéséről, a külörszá-gok részvételéről a bécsi világkiállításon, valamint a romániai zsidókérdésről szóló levelezések stb. Ily szellemben fejezte ki Andrássy gróf. nézetait a vöröskönyvről egy államférfiu előtt, egyszersmind kijelentvén, hogy az ilyképen összeállított vörös könyvet maga személyesen fogja átvizsgálni.

— **Szibéria áldozatai.** A baskalon tu-l terület hiv. lapja szerint Moskvában évenként átlag 7000 fogoly érkezik, kik aztán Tomskba s keleti Szibériába tovább szállítatnak. Minden évben april vége felé kezdődőleg hetenkint foglyokat vívó vo-natok mennek Moskvából Nisni-Nowgorodba; egy ily vonat 400 fegyenczet visz. Nisni-Now-gorod-ban évenként átlagosan 9300 fogoly érkezik, a bi-rodalom minden részéből szállítatva; Kasanba — mely szintén a szibériai uton fekszik — 1100 ér-kezik. Nisniből Permbe a fegyenczek hetenkint 250 emberből álló csapatokban szállítatnak; ez utóbbi helyen évenként 11,150 fogoly fordul meg, innen aztán hetenkint 700 emberből álló csapatokba szál-lítatnak tova Tjumenbe, Tjumenben az egy éven át ott megérkező foglyok száma 12,000-re növe-k-szik, innen aztán 700 emberről osztatokban gőz-hajókron tovább szállítatnak. Tobolskban kezd szét-oszlani a tömeg; mintegy 3900 marad a tobolski kormányzószékben, a többiek hajón vitének odább Tomskba, hol évenként mintegy 9000 fogoly gyűl egybe; ezek közül 2000 a tomski kormányzóság területén marad, 7000 pedig Acinszkba keleti Szibéria fővárosába továbbítottak. Itt már az egyes csapatok csak minden 350 emberből állanak, mind-azon fegyenczek, kik a wilnai, csarkowi vagy simbirski dolgozó intézetekből jönnek s kik kény-szer munkára vannak elítélve, különös intézkedés folytán keleti Szibériába bellebeztenek.

(Necrolog.) Hafner János, parajdi gyufa-gyáros, a maga és gyermekei: Nándor, Etelka és Róza, valamint Magyarországon lakó rokonai ne-vében bánattól sajgó szívvel jelenti, hogy szeretett neje, az illetők édes anyja és rokená Hafner Jánosné, született Kintzly Róza, életének 46-dik és boldog házasságuk 25-ik évében, hosszas ideig tartott betegség után folyó hó 11-kén jobb életre szenderült. — Az elhunytak földi részei folyó hó 13-án délután 4 órákor fognak a bel-közép-utczai László-háznál tartott szállításáról, a róm. katolika egyház szertartásai szerint a helybeli közös sírkert-ben örök nyugalomnak átadatni. Lelkéért pedig az engesztelő áldozat, a piaci r. kath. nagytemplom-ban, f. hó 14-én d. e. 10 órákor mutattatik be az irgalom Istenének. Mindkét végtisztességételtre a barátok és ismerősök szomorúan meghívattak. Ko-lozsvárt, 1872. sept. 13-án.

Derssin lovardájában naponta esti 7 órákor
NAGY ELŐADÁS
folyton újabb műsorozattal rendeztetik.

Kolozsvári piac. Egy pár szép ökör 470 ft. Egy pár közepes ökör 320 ft. Egy pár szép tehén 230 ft. Egy pár közepes tehén 200 ft. Marhahus fontja 23 kr. Borjúhus fontja 18 kr. Egy pár szép disznó 230 ft. Egy p. közepes 180 ft. Egy pár süldőmalacz 70 ft. Disznóhus fontja 28 kr. Szalonna, nyers mázsája 44 ft. Szalonna, száraz mázs. 46 ft. Szalonna füstölt fontja 48 kr. Fagygyu mázsája 24 ft. Zsir köz. kupája 1 ft. Zsir, hájzsir kup. 1 ft 70 kr. Ludzsir kup. 1 ft 50 kr. Széna, szekere 20 ft. Szalma, szekere 12 ft. Fa, száraz hosszú öle 30 ft. Fa, száraz rövid öle 12 ft. Nyersfa szekere 7 ft. Egy pár pulyka 5 ft. Egy pár liba 3 ft kr. Egy p kappan 2 ft 40 kr. Egy p. csirke 60 kr. Tojás 4 db 10 kr. Deszka párja 1 ft 10 kr. Zsindely ezre 4 ft. 50 kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.
September 13-ról. 5% metalliques 66.40
5% nemzeti kölcsön 70.80. 1860-ki államköl-csön 103.25 Bankrészevények 874. Htelrészevé-nyek 339 —. London 108 75. Ezüst 107.80 Cs. kir. arany 524 — 1/2 frankos arany 870. — 1/2.
Földtehermentesítési kötvények: Magyar 81. 75. Temesi 81. —. Erdélyi 79.50. Horv. Szlavin 84. —.

Felelős szerkesztő **Sándor János.**

Nyiltter.
Fog- és szájdorvos **Máthé Domokos**
„Rubin” fogtisztító-szere
a legjobb szer a fogak naponta tisztítására, a foghus erősítésére és az oly ártalmas fogók (borkók) képződés megszüntetésére.
Ezen készítmény felől több nevezetes bécs orvos elismerését nyilváníttotta.
Egy diszes ércdoboznak ára 1 ft.
Egyeduli lőraktár **Csapó Sándor** urnál Kolozs-várt.

